

Konference sdružení
pro ochranu památek Arte-fakt
Restaurování a ochrana uměleckých děl

Nové materiály a přístupy v restaurování

22. února 2024

Knihovna Kutná Hora

Konference sdružení pro ochranu památek Arte-fakt

Restaurování a ochrana uměleckých děl

Nové materiály a přístupy v restaurování

Autoři textů

© Marek Eisler | PhDr. Petr Kroupa | Ing. arch. Oto Melter | MgA. Jiří Pečinka | Mgr. art. Barbora Peterková |
Dr. Pascal Querner | BcA. Samuel Schreiber | MgA. Kateřina Šibravová | Mgr. art. Martina Šottová, ArtD. |
Ing. MgA. Ing. arch. Petr Tej, Ph.D. et Ph.D. | Ing. Jaroslav Valach, PhD. | Mgr. et MgA. Jana Waisserová |
MgA. Zuzana Wichterlová

Fotografie na obálce Detail 3D tisku terakotové vázy, výška tiskové vrstvy 1 mm. © Oto Melter.

© Arte-fakt, sdružení pro ochranu památek, z.s., 2024

ISBN 978-80-905924-5-2 (tisk)

ISBN 978-80-905924-6-9 (pdf)

Editorial

Vážené kolegyně, vážení kolegové, milí přátelé,

Po tříleté pauze Arte-fakt, sdružení pro ochranu památek, pořádá 13. ročník konference, tentokrát na téma **Nové materiály a přístupy v restaurování**. Problematika je řešena z různých úhlů pohledu, jak teoretických, tak praktických. Hlavním cílem konference je poskytnout příležitost nahlédnout a diskutovat tradiční problémy spojené s oborem optikou možností, které skýtá použití nových technologií, materiálů a přístupů. Do programu jsou zařazeny dva příspěvky o možnostech využití 3D tisku v památkové péči. Příspěvky Oty Meltera, Kateřiny Šibravové a Samuela Schreibera představují možnosti, jak tuto rychle se rozvíjející technologii smysluplně využít při péči o kulturní dědictví. Příspěvek Pascala Quernera se zabývá problematikou škůdců v muzejních sbírkách a představuje projekt, který zkoumá vliv klimatické změny na jejich chování. Petr Kroupa a Martina Šottová se ve svých příspěvcích zabývají teoretickými otázkami spojenými s památkovou péčí a restaurováním. Petr Tej zkoumá možnosti a způsoby ochrany historických mostů, které stále plní primárně užitnou funkci. Příspěvky Barbory Peterkové, Jiřího Pečinky, Zuzany Wichterlové a Jany Waisserové pak v případových studiích představí řešení konkrétních restaurátorských problémů s využitím inovativní metody či nových materiálů. Jaroslav Valach představí možnosti průzkumové metody – termografie – pro objekty kulturního dědictví.

Na tomto místě je třeba poděkovat všem přednášejícím, kteří se konference aktivně zúčastnili, všem partnerům, kteří finančně podpořili a umožnili její konání, a také všem, kteří se podíleli na její přípravě a organizaci.

Zuzana Auská
za Arte-fakt
sdružení pro ochranu památek, z. s.

Konference sdružení pro ochranu památek Arte-fakt
Restaurování a ochrana uměleckých děl
Nové materiály a přístupy v restaurování

Místo konání konference

Knihovna Kutná Hora
Na Náměti 416, Kutná Hora
284 01

Program konference | Programme of the Conference

	09:30–09:45	Zahájení konference
s. 8	09:45–10:10	Pascal Querner IPM in museums, archives and libraries, new pest and new challenges, old and new solutions
s. 10	10:10–10:35	Oto Melter 3D tisk keramických hmot
s. 18	10:35–11:00	Kateřina Šibravová – Samuel Schreiber Využití vybraných 3D digitálních technologií pro vytvoření chybějících částí sochařských děl v restaurování
	10:00–11:30	Coffee break
s. 30	11:30–12:00	Petr Kroupa Čas památky – kontinuita a změna
s. 34	12:00–12:25	Petr Tej Nebourat! Přístupy k rekonstrukci Vyšehradského mostu
s. 38	12:25–12:50	Martina Šottová „Poznámkový aparát“ – sekundární doplnok, alebo patina
	12:50–14:15	Přestávka na oběd
	14:15–14:35	Pavel Šťastný – prezentace nových produktů firmy Remmers
s. 46	14:35–15:00	Barbora Peterková Syntéza a kombinace postupů scelování plátěného a papírového nosiče, aneb metoda pro neinvazivní doplnění absentujících částí a okrajů závěsného obrazu
s. 50	15:00–15:25	Jiří Pečinka Případová studie užití netkané textilie Evolon na čtyřech malířských dílech ze sbírky Muzea hlavního města Prahy
	15:25–15:45	Tomáš Skalík – prezentace nových materiálů pro restaurátory firmy Krusta
	15:45–16:15	Coffee break
s. 54	16:15–16:40	Zuzana Wichterlová, Jana Waisserová Redukce solí odsolovacími zábaly a zásypy v kapli na hradě Landštejn
s. 66	16:40–17:05	Jaroslav Valach, Marek Eisler Využití termografie v průzkumech památek
	17:05–17:30	Závěrečná diskuse, ukončení

Medailony autorů

PhDr. Petr Kroupa
Ředitel Odboru památkové péče, Pražský hrad
petr.kroupa@hrad.cz

Petr Kroupa je historik umění. Po ukončení studia na Masarykově univerzitě pracoval v Brně v oblasti památkové péče. Mezi lety 2015 a 2017 působil jako ředitel Národní knihovny ČR. V současnosti je ředitelem Odboru památkové péče na Pražském hradě. Je uznávaným odborníkem v oblasti památkové péče, specializuje se na historii architektury a dějiny a teorii památkové péče. Je členem ICOMOS (Český národní komitét, expertní člen mezinárodního vědeckého výboru pro teorii a filosofii restaurování Theophilos). Publikuje v domácích i zahraničních odborných časopisech.

Ing. arch. Oto Melter
Anyscale.cz – prototypování, architektonické modely, řemeslná výroba
Bridge Structures – architektura mostních konstrukcí
Kloknerův ústav – ČVUT – Laboratoř 3D tisku
Oto.Melter@cvut.cz

Oto Melter se dlouhodobě zabývá oblastí digitální fabrikace a jejího efektivního nasazení v oblasti stavebnictví. Jeho cílem je účelné využití moderních technologií ve všech fázích tvorby, od návrhu až po realizaci vedoucí k dosažení vyšší estetické, architektonické i konstrukční úrovně. Vystudoval Fakultu architektury ČVUT a aktuálně se věnuje především vývoji 3D tisku cementových směsí v Kloknerově ústavu a navrhování mostních konstrukcí.

MgA. Jiří Pečinka
Konzervátor-restaurátor uměleckých děl a papíru Muzea města Prahy
pecinka@muzeumprahy.cz

Jiří Pečinka je absolventem Fakulty restaurování Univerzity Pardubice ateliéru Restaurování a konzervace uměleckých a umělecko-řemeslných děl na papírových, textilních a souvisejících podložkách. V současné době pracuje v Muzeu města Prahy jako konzervátor-restaurátor uměleckých děl a papíru.

Mgr. art. Barbora Peterková
Restaurátorka
barborapeterkova@seznam.cz

Barbora Peterková je absolventkou Vysoké školy výtvarných umění v Bratislavě v oboru Restaurování děl na papírovém nosiči. Během studia absolvovala několik zahraničních stáží, např. na Akademii výtvarných umění Jana Matejki v Krakově nebo na Universität für angewandte Kunst ve Vídni.

Dr. Pascal Querner
Natural History Museum Vienna, 1 Zoology
Burgring 7, 1010 Vienna, Austria
pascal.querer@nhm-wien.ac.at

Pascal Querner is a biologist and expert on Integrated Pests Management in museums with over 15 years of practical experience in insect pest monitoring in different museums, archives, libraries and historic buildings. He is specialised in museum pests, their occurrence across different building types, and is advising the museums on measures like climate, cleaning, sealing the building or treatment of infested objects. Currently he is working at the Natural History Museum in Vienna where he is leading a research project on climate change and museum pests (insects and fungi) in Austria. He is regularly teaching IPM, publishing papers and has organised two international conferences.

See for example: <https://www.mdpi.com/2225-1154/10/7/103>
see also: <http://www.ipm-museen.at/en/home-en/>

BcA. Samuel Schreiber
Student Ateliéru restaurování sochařských děl z kamene a souvisejících materiálů,
Fakulta restaurování Univerzity Pardubice
samo.schreiber5@gmail.com

Samuel Schreiber je student Fakulty restaurování Univerzity Pardubice. Vystudoval střední průmyslovou školu Samuela Mikovíniho obor Restaurování a konzervace omítek a štukové výzdoby (2014–2018) v Banské Štiavnici. Na studium navázal v roce 2018 vysokoškolským vzděláním na Fakultě restaurování v Litomyšli v oboru Restaurování kamene a souvisejících materiálů. V současnosti je v posledním ročníku magisterského studia s diplomovou prací zaměřenou na využití vybraných digitálních 3D technologií pro vytvoření doplňků sochařských děl.

MgA. Kateřina Šibravová
Restaurátorka
katerina.sibravova@seznam.cz

Kateřina Šibravová je absolventkou ateliéru restaurování kamene na Fakultě restaurování Univerzity Pardubice. V průběhu studia směřoval její zájem k funerálnímu umění, který se promítá i do její současné restaurátorské praxe.

Mgr. art. Martina Šottová, ArtD.
Vysoká škola výtvarných umení v Bratislave, Katedra reštaurovania,
Ateliér výtvarných diel na papieri a fotografie a iné médiá – odborná asistentka
sott.martina@gmail.com
Tel.: +421 904 848 125

Martina Šottová je inovatívna reštaurátorka a umelecká osobnosť, ktorá svojou prácou preniká hlbšie do reálneho sveta umenia. Svoje umelecké vízie premieta do reštaurovania diel na papierovej podložke s úctou k histórii a zároveň s odvážnym experimentovaním so štruktúrami a technikami. Je aktívnou účastníčkou a rečníčkou na medzinárodných konferenciách a sympóziách, kde zdieľa svoje poznatky a vášeň pre umenie. Jej umelecká cesta začala na Škole úžitkového výtvarníctva v Košiciach, a postupne ju previedla cez štúdium reštaurovania na Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave, kde svoju vášeň pre papierovú podložku rozvinula v Ateliéri reštaurovania diel na papierovej podložke a fotografie, kde ukončila doktorandský študijný program v oblasti reštaurovania.

Ing. MgA. Ing. arch. Petr Tej, Ph.D. et Ph.D.
Vedoucí oddělení mechaniky na Kloknerově ústavu ČVUT
Architekt a mostní inženýr
petr.tej@gmail.com

Petr Tej je architekt a mostní inženýr věnující se navrhování konstrukcí mostů a lávek. Vystudoval Školu architektury na pražské AVU u Emila Příklad, Fakultu architektury a Fakultu stavební ČVUT. Pracuje jako vedoucí oddělení mostních konstrukcí na Kloknerově ústavu ČVUT v Praze. Založil společnost Atelier Bridge Structures. Je autorem řady mostů a lávek, od malých rozpětí po velké projekty celoměstského významu včetně právě postavené Štvanické lávky v centru Prahy. Pod jeho vedením na Kloknerově ústavu proběhl projekt NAKI II DG20P02OVV005 *Technologie a postupy pro ochranu historických betonových mostů* a v současnosti probíhá výzkumný projekt DH23P03OVV024 NAKI III *Technologie a postupy pro ochranu historických zděných mostů 19. a začátku 20. století*.

Ing. Jaroslav Valach, PhD.
Akademie věd ČR, Ústav teoretické a aplikované mechaniky, v.v.i.
valach@itam.cas.cz

Jaroslav Valach pracuje v Ústavu teoretické a aplikované mechaniky Akademie věd ČR. Hlavním oborem jeho profesního zájmu je rozvoj inovativních optických a nedestruktivních experimentálních metod pro analýzu a monitorování staveb a materiálů kulturního dědictví. Dále se zabývá vývojem specializovaných senzorů pro zkoumání degradace materiálů. Vedle výzkumné práce také přednáší na Českém vysokém učení technickém kurzy zaměřené na materiálové vědy a inženýrství. Práce na univerzitě zahrnuje také vedení bakalářských a magisterských prací v oblasti experimentálních metod a charakterizace materiálů.

Mgr. et MgA. Jana Waisserová
Vědecká pracovnice na Katedře dějin umění Univerzity Palackého v Olomouci
Restaurátorka
jana.waisserova@gmail.com

Restaurátorka a historička umění. Vystudovala restaurátorství na Škole restaurování a konzervačních technik v Litomyšli a dále na Fakultě restaurování Univerzity Pardubice. Obor dějiny umění absolvovala na Fakultě umění Univerzity Palackého v Olomouci, kde nyní pracuje na vědecké pozici. Autorka se dlouhodobě věnuje výzkumu renesančního umění na území České republiky. Renesance a vápenné technologie dominují i její profesi restaurátorky na volné noze. Spolupracuje na experimentálním výzkumu zaměřeném na historické techniky štuky a sgrafita v týmu specialistů z Ústavu teoretické a aplikované mechaniky Akademie věd ČR, Fakulty restaurování Univerzity Pardubice a domovské univerzity.

MgA. Zuzana Wichterlová
Vedoucí Ateliéru restaurování nástěnné malby, sgrafita a mozaiky
na Fakultě restaurování Univerzity Pardubice
Restaurátorka
zwichterlova@email.cz

Restaurátorka nástěnných maleb a sgrafita. Vystudovala na Fakultě restaurování Univerzity Pardubice v Litomyšli. Od roku 1996 se podílela na mnoha restaurátorských akcích zejména v jižních Čechách. Od roku 2014 pracuje na Fakultě restaurování v Litomyšli, v současnosti jako vedoucí Ateliéru restaurování nástěnné malby, sgrafita a mozaiky. Její výzkumné aktivity směřují na pomezí mezi teorií a praxí, například na injektáž, redukci solí, techniku sgrafita, či vápenné technologie.

Konference sdružení pro ochranu památek Arte-fakt
Restaurování a ochrana uměleckých děl
Nové materiály a přístupy v restaurování

Autoři textů:
© Marek Eisler | PhDr. Petr Kroupa | Ing. arch. Oto Melter | MgA. Jiří Pečinka | Mgr. art. Barbora Peterková |
Dr. Pascal Querner | BcA. Samuel Schreiber | MgA. Kateřina Šibravová | Mgr. art. Martina Šottová, ArtD. |
Ing. MgA. Ing. arch. Petr Tej, Ph.D. et Ph.D. | Ing. Jaroslav Valach, PhD. | Mgr. et MgA. Jana Waisserová |
MgA. Zuzana Wichterlová

Editor: Zuzana Auská

Fotografie na obálce: Detail 3D tisku keramické vazy, výška tiskové vrstvy 1 mm. © Oto Melter.

Grafická úprava a sazba: Radka Velebilová
V sazbě bylo použito písmo Anselm, Střešovická písmolijna.

Počet stran: 79
Vydání 1., 2024
Vydalo: © Arte-fakt, sdružení pro ochranu památek, z.s.
Tisk: H.R.G. spol. s r.o., Litomyšl

ISBN 978-80-905924-5-2 (tisk)
ISBN 978-80-905924-6-9 (pdf)